

AZ EGRSZALÓK-DEMJÉNI TERMÁL-VÖLGY HÉVÍZKÚTJAINAK KIVÁLÁSAI

dr. Lénárt László¹

A Bükk hegység termálkarsztjára Egerszalók-Demjén térségében az utóbbi évtizedekben 4 hévízkutat mélyítették és napjainkban is új kutakon keresztül történő további vízkivételt terveznek. (A felszínre került hévíznek – termális karsztvíznek – jelenleg fürdősi és gyógyászati célú hasznosítása történik, de várható egyéb igénybevétel megjelenése is.)

A kutakból kilépő termálkarsztvíz jelentős oldottanyag tartalommal rendelkezik, melyek a felszínre lépve a külszínen vagy a víztovábbító berendezésekben kiválnak. Ezen kiválások minősége, színe időben jelentősen változott, adott esetben igen szép formákat létrehozva, ill. és a gyógytényezőket is csökkentve.

Egerszalók, De-42

A kutat 1961-ben mélyítették, a tolózárakkal lezárt kútfejet illetéktelenül megnyitották, az elfolyó vízben és az 1971-ben épített kis medencében fürödtek. A domboldalon végigfolyó vízből nagy mennyiségű fehér mésztufa vált ki, egy részét fürdősnak elhordták. A mésztufadomb védetté nyilvánítását 1985-ben kezdeményezték. A mésztufadomb fennmaradásához 200 l/p vízhozam biztosítását kérte az OKTH, de ennek engedélyezésére csak 2000-ben került sor.

Egerszalók, De-42/a

1987-ben melléfúrásos kútfelújítás történt a tervezett strand-és gyógyfürdő vízellátására. A kilépő vizet nem engedték a mésztufadombra, mivel az a vastól erősen sárgászöröses színű volt. Később letisztult, a két kút vize együtt került oda. 1961-2000

között kb. 17 millió m³ víz emelkedett a felszínre, amiből kb. 1.600 m³ mésztufa vált ki. Mára a mésztufadomb legnagyobb magassága eléri a 6 m-t, s további mésztufakúpokat terveznek. A csővezetékben, az elvezető árokban és a hűtőtárolóban igen jelentős mértékű és gyors a kiválás. Sajátos kiválások az oolitok és a gázbuborék-csővek, valamint a növények és állatok bekéregzése.

Demjén, K-10, Hegyeskői-kút

A kút 2006-ban készült el, a tisztító-és próbatermelés vizét egy mellette lévő horhosba engedték. Kb. 25-35 m²-es, erősen vörösbarna színű mésztufa vált ki a horhos oldalában lévő növényzetre 2-4 m³-nyi mennyiségben. A vastartalom rövidesen jelentősen lecsökkent, a termálfürdő ellátására használt, fóliázott tározóban a mésztufa sárgásfehér-fehér színű.

¹ Dr. Lénárt László, Miskolci Egyetem, 3515 Miskolc-Egyetemváros; hqll@uni-miskolc.hu

Demjén, K-11, Kenderföldi vadászles kút

A kút 2008 elején készült el, a tisztító termeltetés során jelentős élénkvörös kiválás történt a Laskó-patak oldalában. (Mennyisége a partrendezés miatt mára már nem állapítható meg.) Tavasztól a tisztító-és próbatermelés vize egy kb. 450 m hosszú, kismélységű árokban, ill. bozótos vízvezető árokban folyt a Laskó-patakba. A kiválás először élénkvörös volt, mely mára világos sárgásbarnába ment át. Mintegy 15-20 m³ mésztufakiválásra került sor napjainkig, ennek egy részét betemették az eredeti árokban, a másik része látható. A mésztufa képződése jelenleg is tart, a kiválás intenzitása a vízhozamnak és a gázveszteségnek megfelelő.

Az előadás a jelzett hévízkutakhoz kötődő kiválásokat kívánja bemutatni, sok képi információval.